

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

Юрій Бідзіля проф. Юрій БІДЗІЛЯ

« 07 » *липень* 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Освітня програма	Міжнародна журналістика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 06 Журналістика зі спеціальності 061 Журналістика, освітньої програми «Міжнародна журналістика».

Розробник: *Дербак Анжеліка Петрівна*, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії факультету суспільних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол № ___ від _____ червня 2025 року

Завідувач кафедри  Василь ЛЕВКУЛИЧ

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 9 від 30 червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії  Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	3-й	3-й
	Лекції:	
	24	12
	Практичні (семінарські):	
	20	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна або письмова	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни ОК 3. «Філософія» є забезпечення майбутніх спеціалістів необхідними знаннями найперших життєвих орієнтирів, оволодіння свідомими засобами самовизначення людини у світі, формування гуманістичних цінностей, дати студентам даної спеціальності цілісне уявлення про особливість філософського знання, специфіку вирішення філософією універсальних проблем людського існування, які хвилювали і продовжують хвилювати людство, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі загалом і науці зокрема. Продемонструвати шляхи духовного зростання особистості і сформувати відповідальне ставлення до іншої людини та її цінностей.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна журналістика», вивчення дисципліни сприяє формуванню в студентів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07. Здатність використовувати різні методи опрацювання інформації.

СК09. Здатність осмислювати актуальні суспільно-політичні процеси в Україні та за кордоном, виробляти та коригувати власну журналістську стратегію, план дій з урахуванням національних інтересів та геополітичних умов.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни ОК 3. «Філософія» є ОК13 Засади літературної творчості.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міжнародна журналістика», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.	ПР04
Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.	ПР09
Оцінювати діяльність колег із погляду зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей, досягнень.	ПР10
Вивчати сучасні суспільно-політичні процеси в Україні та за кордоном, розробляти план власних професійних дій з урахуванням національних інтересів та геополітичних умов.	ПР19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами вищої освіти після опанування навчальної дисципліни «Філософія»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати предмет дисципліни, її структуру, коло проблематики, поняттєво-категоріальний апарат та значення для розвитку гуманітарних та суспільних наук. Вміти знаходити необхідну інформацію, працювати з філософськими текстами та застосовувати ці вміння в професійній діяльності.	ПР04
Оцінювати діяльність колег як суб'єктів суспільних відносин і носіїв прав та обов'язків, представників громадянського суспільства, спираючись на філософські концепції моралі, відповідальності, свободи, справедливості та соціальної взаємодії.	ПР09
Володіти навичками аналізу та критичного мислення. Застосовувати їх в практичній діяльності. Здійснювати критичний аналіз першоджерел, як філософського так і професійного спрямування. Розуміти філософію, як систему знань, що відображає основні принципи людського буття, буття природи і суспільства. Знати яке місце займає філософія в системі загальнолюдської та української культури, яку роль відіграє у створенні та збереженні системи духовних цінностей. Розуміти особливості і значення української духовної спадщини для формування національної свідомості особистості.	ПР10
Знати основні історичні етапи розвитку філософії, представників, джерела, вміти їх характеризувати, визначати особливості та взаємозв'язок різноманітних ідей, концепцій, теорій та парадигм. Вміти вести дискусії, формулювати та відстоювати власну думку при спілкуванні, вільно володіти системою понять і категорій, що відображають особливості функціонування суспільного буття. Розуміти значення української духовної спадщини для формування національної свідомості особистості та захисту національних інтересів.	ПР19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

У процесі викладання навчальної дисципліни «Філософія» передбачене застосування як академічних, традиційних, так і проблемно-орієнтованих, інноваційних інтерактивних навчальних технологій. У процесі виконання студентом самостійної роботи перевага надається ініціативному самонавчанню, що дозволяє студенту в межах загальних тем обирати і досліджувати проблемні питання за інтересами.

При викладанні дисципліни «Філософія» застосовуються як традиційні, так і інноваційні та інтерактивні форми занять: проблемна лекція, лекція-конференція, семінар-дискусія, семінар-конференція. Метою таких форм навчання є формування та удосконалення: навиків творчого осмислення інформації та креативних підходів до її презентації; вміння правильно висловлюватися й аргументувати власну думку; здатності до конструктивного діалогу; критичного мислення, особистісних характеристик (толерантність, комунікабельність, повага до альтернативної думки) тощо.

Перевірка рівня навчальних досягнень студентів з дисципліни «Філософія» здійснюється на основі результатів **поточного, модульного та підсумкового (залік) контролів.**

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

За умов кредитної технології навчання контроль успішності студентів поділяється на:

- **поточний контроль**, який здійснюється викладачем безпосередньо в ході вивчення дисципліни на лекціях (фронтальне опитування), практичних заняттях (усний, письмовий, комбінований, тестовий, практичний, презентація).

Оцінюються:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях, вміння аргументувати власну позицію;
- виконання практичних завдань;
- контрольні тестування;
- підготовка усних доповідей;
- підготовка презентації та її захист.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 50 балів.

- **модульний контроль успішності**, який здійснюється з метою оцінки рівня засвоєння студентом програми навчальної дисципліни (письмове тестування).

- **підсумковий семестровий контроль:** 100 % семестрової оцінки. За умови успішного виконання у визначені терміни усіх форм роботи протягом вивчення дисципліни студент складає залік шляхом накопичення балів (автоматично).

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

T1	T2	T3	T4		Модульна контрольна робота	Сума
14	12	12	12		50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

T5	T6	T7	T8	T9	Модульна контрольна робота	Сума
10	10	10	10	10	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарські заняття	5	10	5	10
Самостійна робота	2	10	2	10
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	10	2	10
Есе	2	10	2	10
Реферат	1	5	1	5
Доповідь з презентацією	2	5	2	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів. Бали, отримані студентом, конвертуються в підсумкову оцінку з дисципліни у відповідності до шкали оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

82-89	B	добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

«відмінно»	студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
«добре»	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного
	студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій

«задовільно»	літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
«незадовільно»	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Філософія, її коло проблем

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Життєво-буденний та теоретичний світогляд. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Специфіка філософського світогляду, його причини виникнення. Місце філософії в системі культури. Філософія і наука. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування.

Тема 2. Предмет та функції філософії

Предмет філософії. Концепції походження філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Проблема методу в філософії як теоретичне узагальнення прийомів і засобів пізнання та його історичного досвіду. Діалектика і метафізика.

Функції філософії. Світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, евристична та ін. функції філософії. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 3. Філософський зміст проблеми буття

Філософський зміст категорії «буття». Співвідношення категорій «буття», «субстанція», «матерія». Характеристика буття як філософської категорії. Поняття буття, його історичний генезис. Основні форми буття. Буття речей, процесів і станів природи. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. Суспільне та індивідуальне буття. Проблема єдності світу.

Філософський зміст категорії «матерія». Формування і розвиток науково-філософського поняття матерії. Філософське визначення категорії

«матерія». Сучасна наука про складну систему організації матерії та її властивості.

Спосіб та форми існування матерії. Рух як спосіб існування матерії. Саморух – вияв внутрішньої активності матерії. Види руху. Простір і час як форми існування матерії.

Властивості простору і часу. Сучасні природничо-наукові теорії простору і часу і їх філософське значення.

Тема 4. Свідомість: її походження і сутність

Проблема свідомості в історії філософії. Матеріалізм, ідеалізм та дуалізм щодо розуміння природи свідомості.

Виникнення і генезис свідомості. Сучасні наукові уявлення на виникнення і розвиток свідомості. Генезис форм відображення на неорганічному, органічному та соціальному рівні розвитку матерії. Характер відображення. Передумови виникнення свідомості. Свідомість і мислення. Мислення і мова.

Сутність та структура свідомості. Рівнева структура свідомості: несвідоме, підсвідоме, усвідомлення, надсвідоме, самосвідомість. Структура свідомості за компонентним складом: знання, пам'ять, норми, цінності, самосвідомість, воля, емоції і почуття. Структура свідомості за суб'єктивним складом: індивідуальна, групова, етнічна, класова, масова, суспільна, загальнолюдська.

Творча активність свідомості та її основні функції. Творчий характер свідомості. Пізнавальна, акумулятивна, аксіологічна, творча, комунікативна та ін. Функції свідомості.

Модуль 2.

Тема 5. Діалектика та її альтернативи

Історичні форми і особливості діалектики. Зародження діалектики. Історичні форми діалектики: антична діалектика, діалектика середньовіччя, діалектика Нового часу, діалектика класичної німецької філософії, марксистська діалектика, сучасні західноєвропейські ірраціоналістичні концепції діалектики. Альтернативи діалектики.

Поняття діалектики, її основні принципи. Діалектика як один із методів філософії. Принципи розвитку і зв'язку, принцип конкретно-історичного підходу у вивченні явищ, принцип виявлення основної ланки у ланцюгу історичних подій, принцип єдності історичного і логічного, абстрактного і конкретного та ін.

Категорії діалектики. З історії вчення про категорії. Про співвідношення філософських категорій і понять спеціальних наук. Основні категорії діалектики: одиничне, особливе, загальне; зміст і форма; причина і наслідок; необхідність і випадковість; можливість і дійсність; система, елемент, структура.

Закони діалектики. Гносеологічна природа закону. Закон єдності і боротьби протилежностей. Закон взаємопереходу кількісних і якісних змін. Закон заперечення заперечення.

Тема 6. Пізнання як предмет філософського аналізу

Гносеологічна проблема в історії філософської думки. Пізнаваність світу і його законів в історії філософії. Агностицизм.

Поняття пізнання і його змістовні складові. Основні принципи теорії пізнання. Рівні та форми пізнання. Види пізнання. Процес пізнання та його елементи: суб'єкт пізнання, об'єкт пізнання, посередники пізнання (засоби пізнання як матеріального так і ідеального характеру).

Практика як специфічно людський спосіб освоєння світу. Поняття практики. Види практичної діяльності. Функції практики.

Проблеми істини у філософії. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Форми істини (буденна, наукова, моральна та ін.) Сучасні концепції істини (релятивізм і догматизм). Критерії істини.

Тема 7. Суспільство як предмет філософського аналізу

Поняття суспільства. Основні підходи до розуміння суспільства: натуралістичні, соціальний дарвінізм, органічна школа, расово-антропологічні школи, ідеалістичні концепції, історико-матеріалістичні. Суспільні відносини. Сфери суспільного життя.

Суспільство і природа. Природа як об'єкт філософського аналізу. Географічне середовище та його роль у житті суспільства. Екологічні проблеми, засоби їх розв'язання. Народонаселення – передумова та суб'єкт історичного процесу.

Людина як предмет філософського аналізу. Проблема людини в філософії. Діяльність як основа людського буття. Структура людської діяльності. Антропосоціогенез. Єдність природного і соціального в людині. Проблема смерті та безсмертя людини у філософському світогляді. Сенс життя людини. Людина, індивід, індивідуальність, особистість.

Тема 8. Роль науки в інформаційному суспільстві

Сучасний зміст та історичний розвиток поняття інформаційного суспільства. Людина і наука в інформаційному суспільстві: екологічні, демографічні, економічні, організаційні, світоглядні, морально-ціннісні та інші перспективи й наслідки комп'ютеризації (Белл, Тоффлер, Масуда, Мак-Люен та ін.). Генеза Homo intelligentis (Й.Масуда). Специфіка процесів інформатизації сучасного українського суспільства та його наукової сфери.

Інформаційна складова сучасної науки. Процеси створення, накопичення, всебічної оцінки, розповсюдження, сприйняття і використання інформації: науково-методологічні, економічні, соціально-політичні, екологічні, світоглядно-ціннісні, етнокультурні, моральні виміри та перешкоди. Перспективи оптимізації інформаційного обміну між різними галузями науки. Інформаційна складова загальної, виробничої, творчої культури та професійної майстерності сучасного вченого, підприємця, висококваліфікованого спеціаліста виробництва.

Тема 9. Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів

Сутність цивілізації та цивілізаційного розвитку. Типи цивілізацій та критерії їх поділу.

Комп'ютеризація сучасного суспільства та науки, її перспективи. Суспільний прогрес і глобальні проблеми сучасності. Концепція суспільного прогресу та його критерії. Сутність і перспективи науково-технічного прогресу.

Глобальні проблеми сучасності. Вирішення екологічних проблем сучасної цивілізації.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Філософія, її коло проблем	9	2	2			5
Тема 2. Предмет та функції філософії	9	2	2			5
Тема 3. Філософський зміст проблеми буття	18	6	4			8
Тема 4. Свідомість: її походження і сутність	9	2	2			5
<i>Разом за модуль</i>	<i>45</i>	<i>12</i>	<i>10</i>			<i>23</i>
Модуль 2						
Тема 5. Діалектика та її альтернативи	9	2	2			5
Тема 6. Пізнання як предмет філософського аналізу	8	2	2			4
Тема 7. Суспільство як предмет філософського аналізу	11	4	2			5
Тема 8. Роль науки в інформаційному суспільстві	9	2	2			5
Тема 9. Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів	8	2	2			4
<i>Разом за модуль</i>	<i>45</i>	<i>12</i>	<i>10</i>			<i>23</i>
<i>Разом</i>	<i>90</i>	<i>24</i>	<i>20</i>			<i>46</i>

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Філософія, її коло проблем	12	2				10
Тема 2. Предмет та функції філософії	8					8
Тема 3. Філософський зміст проблеми буття	12	2				10
Тема 4. Свідомість: її походження і сутність	12	2				10
<i>Разом за модуль</i>	<i>44</i>	<i>6</i>	<i>0</i>			<i>38</i>
Модуль 2						
Тема 5. Діалектика та її альтернативи	8	2				6
Тема 6. Пізнання як предмет філософського аналізу	10					10
Тема 7. Суспільство як предмет філософського аналізу	12	2				10
Тема 8. Роль науки в інформаційному суспільстві	8					8
Тема 9. Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів	8	2				6
<i>Разом за модуль</i>	<i>46</i>	<i>6</i>				<i>40</i>
<i>Разом</i>	<i>90</i>	<i>12</i>				<i>78</i>

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Філософія, коло її проблем	2	
2.	Предмет та функції філософії	2	
3.	Філософський зміст проблеми буття	4	
4.	Свідомість: її походження і сутність	2	
5.	Діалектика та її альтернативи	2	
6.	Пізнання як предмет філософського аналізу	2	
7.	Суспільство як предмет філософського аналізу	2	
8.	Роль науки в інформаційному суспільстві	2	
9.	Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів	2	
10.	Модульна контрольна робота		
	Разом	20	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Філософія, коло її проблем	5	10
2.	Предмет та функції філософії	5	8
3.	Філософський зміст проблеми буття	8	10
4.	Свідомість: її походження і сутність	5	10
5.	Діалектика та її альтернативи	5	6
6.	Пізнання як предмет філософського аналізу	4	10
7.	Суспільство як предмет філософського аналізу	5	10
8.	Роль науки в інформаційному суспільстві	5	8
9.	Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів	4	6
10.	Модульна контрольна робота		
	Разом	46	78

6.5 Індивідуальні завдання

У межах навчальної дисципліни «Філософія» індивідуальна робота студента є варіативною і включає наступні завдання:

1. конспект із теми за заданим планом або планом, який студент розробив самостійно;
2. ведення словника термінів;
3. конспект першоджерел;
4. підготовка усної доповіді, реферату, презентації або есе з окремої теми, питання чи вузької проблематики, яку студент узгоджує з викладачем.
5. підготовка проєктів з соціально-філософської проблематики тощо

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

ПК (IntelPentium 3,2 GHz/1GB/ 160GB/ Монітор 15" TFT), проектор EPSON EB-S6.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MSOffice 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle (URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>), електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» (URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>), сайт УжНУ (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua>), інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бичко І., Ярошовець В., Бугров В. Філософія : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 648 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія. Харків : Право, 2023. 424 с.
3. Сандюк Л. О. Основи філософії : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 412 с.
4. Філософія : підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
5. Філософія : навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів / кол. авторів, кер. автор. кол. А. О. Приятельчук. Київ, 2021. 560 с.

Допоміжна література

6. Аристотель. Метафізика / пер. О. Панича. Київ: Темпора, 2022. 848 с.
7. Ворбертон Н. Коротка історія філософії / пер. А. Марховська. Київ: Наш формат, 2023. 224 с.
8. Воронкова В. Г. Філософія : навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 464 с.
9. Гусєв В. І. Західна філософія Нового часу. XVII–XVIII ст. : підручник. Київ: Либідь, 2000. 368 с.
10. Г'юм Д. Трактат про людську природу. Київ, 2003.
11. Дьюї Дж. Моральні принципи в освіті / пер. з англ. Мирослава Олійник. Львів: Літопис, 2001.
12. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямувати свій розум і відшукати істину в науках / пер. з фр. В. Андрушка і С. Гатальської. Київ: «Тандем», 2001.
13. Історія філософії : підручник / за ред. В.І. Ярошовця. Київ: Вид. ПАРАПАН, 2002. 774 с.

14. Камю А. Міф про Сізіфа. Бунтівна людина / пер. з фр. О. Жупанський. Харків: Фоліо, 2022.
15. Кант І. Критика чистого розуму. Київ: Юніверс, 2000. 504 с.
16. Кант І. Критика практичного розуму / пер. з нім. І. Бурковський. Київ: Юніверс, 2004.
17. Ніцше Ф. По той бік добра і зла. Генеалогія моралі / пер. з німецької А. Онишко. Львів: Літопис, 2002.
18. Остапець І. Ю., Денисенко В. М., Привалов Ю. О. Свобода як цивілізаційний принцип: монографія. Київ, 2016.
19. Остапець І., Дербак А. Система свободи Б. Спінози. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2022. Випуск 43. С.145–153.
20. Петрушенко В. Л. Філософія : навч. посібник. Львів: Новий світ, 2011. 648 с.
21. Платон. Бенкет. Видавництво Українського католицького університету, 2018.
22. Платон. Діалоги. Київ: Основи, 1999. 395 с.
23. Ролз Дж. Теорія справедливості. Київ: Основи, 2001.
24. Сенека Л. А. Моральні листи до Луцілія / переклад з латини А. Содомори. Львів: «Апріорі», 2019.
25. Ситник П. К., Дербак А. П. Проблеми формування національної самосвідомості в Україні : монографія. Київ: НІСД, 2004.
26. Сковорода Г. С. Наркісс. Разглагол о том: узнай себе / повне зібрання творів: у 2-х т. К., 1973. Т.1. С.154–200.
27. Спіноза Б. Етика. Мультимедійне видавництво Стрельбицького, 2015.
28. Філософія [Електронний ресурс]: навч. посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О.Б.Гаєвська та ін. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
29. Філософія : підручник / Є.М. Причепій, А. М. Черній, Л.А. Чекаль. Київ: Академвидав, 2006. 592 с.
30. Філософія: світ людини. Курс лекцій : навч. посібник / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. К.: Либідь, 2003. 432 с.
31. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посібник / за ред. акад. НАН України Л. В. Губерського. Київ: Знання, 2009. 621 с.
32. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі / переклад з англійської О. Замойської. Харків. 2016.
33. Фромм Е. Мистецтво любові / пер.В.І.Кучменко. Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2021.
34. Ходанич Ю. М. Ідея любові та милосердя в західній філософській думці ХХ ст. *Вісник Черкаського університету. Серія: Філософія*. 2017. № 2. С. 106–112.
35. Шлемкевич М. Загублена українська людина. *Хроніка – 2000*. 2000. № 39-40. С. 317–339.
36. Юркевич П. Серце і його значення в духовному житті людини за вченням слова Божого. *Хроніка – 2000*. 2000. №39-40. С. 563–586.
37. Філософія: терміни і поняття : навчальний енциклопедичний словник / під редакцією В. Л. Петрушенка. Львів: «Новий світ-2000», 2020. 492 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- 38.Бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://philsci.univ.kiev.ua/>
- 39.Гугл-академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
- 40.Медіакритика. URL: www.mediakrytyka.info
- 41.Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
- 42.Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
- 43.Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаника. URL: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>